

MIÐVIKAN

Bjargingarbragdið hjá Alf

Í seinastu Miðviku varð greitt frá bjargingarbragdi hjá Jens Petur Egholm. Beiggi hansara Alfred framdi eisini eitt minniligt bragd

Óli Jacobsen

Í 1932 gingu vágssluppirnar Immanuel og Laura burtur í einum ræðuligum illveðri við 38 monnum.

Í sama illveðri gekk eitt franskt skip burtur, og manningin varð bjargað av "Suðuroy", har skiparin var Alfred Egholm.

Suðuroy hevði eins og nógvar aðrar sluppir verið heima og landað. Væl lá fyri hjá skiparanum Alfred Egholm, vanligu nevndur Affi, at fáa fisk.

Teir vóru nú á veg av stað aftur og vóru komnir norður á Funning eftir funningsmonnum, sum skuldu við. Mamma Alfred var úr Funningi, tí kendi hann so væl funningsmenn.

Meðan teir liggja har, fall barometrið nógv fyri umrødda ódnarveður. Nógvir eingilskir trolarar vóru komnir inn á Funningsfjørð at kroka.

"Suðuroyggin" fór av Funningi, hóast henda lága barometurstand. Orsøkin var tann, at skiparin hevði droymt, at eitt skip var í havsneyð vestur úr Føroyum. Og so var. Teir komu fram á skipið í vstu løtu og fingi bjargað manningini.

Tá ið "Suðuroyggin" kom aftur av Suðurlandinum, fekk "Dimmalætting" Alfred Egholm at greiða frá tilburðinum, og sigur hann soleiðis frá:

Á fyrrapartsvaktini tann 12. apríl um middagsleitið sóu vit eitt skip um leið tvær strikur til stýriborð. Tað tóktist at skifta kós í heilum. Eg sá skjótt, at okkurt var áfatt við skipinum, men vit sigldu okkara kós og høvdu somu ferð.

Bráðliga sóu vit, at skipið hevði neyðflaggið á stong, og settu vit tí kós beint ímóti tí. Nú sóu vit, at tað var ein fronsk skonnart, sum bar navnið "Marcel Rene". Vit sóu eisini, at hvør maður var á dekkinum og sveiggjaðu við ørmunum.

Vit sigldu so nær, at teir kundu preia, og tann franski skiparin rópti: "Kom um borð, skipið er um at søkka undan okkum."

Vit vóru skjóttir at seta bátin út, og sjálvur fjórði fór eg í bátin og róði yvir til fransmannin. Tað gekst so toluliga, hóast tað var ógvuliga tungur sjógvur. Vit komu upp á síðuna av skipinum. Eg og ein av bátsmanningini lupu upp á dekkið á fransmanninum, og fóru vit báðir niður í kahúttina saman við tí franska skiparanum.

Hann tosaði við okkum um skaðan, ið skipið hevði fingið. Tað lak illa har afturi, og tað hoyrdist, hvussu sjógvurin rann inn í tað.

Vf. Alfred, Erika, kona hansara, Hendrik, Hjórdis og Einar Mohr, sum var giftur við Amaliu, syst Alfred

Alfred Egholm

vóru børnini, at "arbeiðið er eitt vælsignils". Har í húsinum lærdu tey ungu av fyridømi foreldra, og tað var einki sum æt at taka sær av løttum. Eingin kom út haðani fullfloygdur uttan at ásanna arbeiðsgleðina.

Hugur hansara stóð tíðliga til sjógvin og rokkin aldurin at fáa prógv, gjørdist hann skipari á slupp, sum sigldi íslandssjógv. Og vildi inn ímillum so til, at hann ikki leitaði tann vegin, róði hann út við róðrabáti á vanligum útróðrarleiðum úr Havnini, ella eisini við motorbáti vestur um, ella tá ið líkindi vóru, út á Bankan.

Eftir 2. heimskríggði lat Alfred byggja í Danmark línubátin "Sonja Egholm", uppkallaður eftir dótttrini. Tá á døgum var einki sum æt, at landið figgjaði bróðurpartin bæði við lánun og beinleiðis studningi, so peningaliga byrðan var rættiliga tung at lyfta í slikum føri. Men hann leit á "mátt sín og megi", sum Janus skald kvað á sinni. Og tó at byrðin var tung at standa undir, stóð hann undir henni til eitt syndarligt óhapp undir landing í útlondum, sum óforskytt kom honum undir so stórt endurgjald fyri eingilsku líkasælu, at raksturin orkaði hetta ikki og skipið glapp honum av hondum. Teir høvdu fingið óbrúkiligar lossigreiðir frá landi av. Umframt hetta misti hann sonin Eyvind á hesum sama túri. Hann datt í dokkina og varð ikki afturfunnin.

Onkur annar vildi tikið sær hendan bakbrest so nær, at hann sum í Ibsens sorgarleiki "Vilddunnan", gjørdist ein annar gamli Ekdal. Men Alfred var ikki av tí slagnum, sum fær mønubrest av einum lívsdreymsi, sum brast. Hann átti heimani frá tann lívsarv, sum mølur og rustur ikki ber ígjøgnum. Hann fór við treysti undir lagnuna, gjørdist útróðarmaður burturav á øðrum sinni, og tá ið líkindi ikki vóru at røkja sjógvin og annað arbeiði beyðst, tók hann við hesum møguleikanum við báðum hondum.

Viðurkenningin saman við krossinum, sum Alfred fekk frá franska flotamálaráðnum.

Eisini var róðrið brotið. Kolkjallarinn var fullur av sjógv. Motorurin gekk enn, og lensipumpen var í lagi.

Áðrenn vit høvdu verið nógvar minuttir um borð, vaks hann vindin, so har var einki at gera enn at sleppa sær av skipinum og bjarga fransmonnunum. Tað var ikki høvi til at taka nakað av týðningi við sær, bara onkran smálutin.

Eftir at vit vóru komnir um borð á "Suðuroynna" aftur í øllum góðum, og fransmaðurin enn ikki var sokkin, biðaðu vit einar fimm tímar, áðrenn tað sakk. Tá ið skipið fór undir, græt tann franski skiparin. Kósin varð so sett vestureftir, og ættin var frískur vindur av útsynningi suðri.

Hósdagin tann 14. apríl kl. sjei um morgunin komu vit inn í Vestmannaoyggjarnar, og tá ið vit komu inn um pierin, sóu vit, at eitt franskt vaktarskip lá fyri akkeri á vágini. Vit preiaðu tað og lótu síðani akkerið falla.

Ein bátur kom um borð til okkara, og førði hann ta bjargaðu manningina um borð á fransmannin. Eg og ein av manning minari

fóru við um borð. Har var hugt at skipsdagbókini og øðrum pappírnum, og eisini varð ein frágreiðing skrivað.

Um middagsleitið fór vaktarskipið av stað, tað skuldi á Reykjavík."

Fekk heiðursmerki

Tann franski sendimaðurin í Reykjavík, de Fonteney at navni, sendi eitt skriv til reiðaran á "Suðuroynni" frú Ebbu Müller. Í hesum skrivi segði hann, at hann hevði hitt skiparan á tí franska vaktarskipinum, og at hesin í rósandi orðum hevði greitt honum frá tí dirvi og sjómansskapi, ið skipari og manning á "Suðuroynni" høvdu sýnt, tá ið teir bjargaðu manningini á "Marcel Rene".

Hann segði, at tað var eitt satt bragd at bjarga fransmonnunum av tí søkkandi skipinum og yvir á "Suðuroynna" í tí tunga sjógv, ið tá var. Hann var hugtikin av skiparanum á "Suðuroynni", sum hann helt vera ein rættan sjógarp, ið dugdi sín sjómansskap út í æsir.

Harumframt sigur de Fontenay,

at hann skilti á skiparanum á bjargingarskipinum, at hann ætlaði at mæla tí franska statinum til at lata skiparanum á "Suðuroynni" eina almenna viðurkenning.

Hana fekk hann eisini. Í 1933 fær Alfred eitt skriv dagsett 6. mars 1933 frá tí franska flotamálaráðnum, ið takkaði honum fyri avrikið, tá ið hann bjargaði fransmanninum tann 12. apríl 1932. Eisini fekk hann heiðursmerki, fyri bragdið, sum hann hevði útint.

Eftirmæli

Alfred Egholm doyði í 1972, 69 ára gamal. Georg L. Samuelsen skrivaði m.a. í Dimmalætting:

Hóast Alfred ongantið var maður av mongum orðum, nýttist mær ikki at plága heilan fyri at finna uppá nakað at prátta um. Millum vinmenn gjøgnum tey mongu ár kemur slíkt av sær sjálvum. Og eftir at hava práttað við Affe, fór eg ongantið frá honum tungur í sinni.

Alfred var av góðum bergi brotin. Hann vaks upp í einum heimi, har tann regla altíð galt sum hekk uppi yvir køkshurðini heima, har mong